

Identificat a Elda el primer monestir bizantí de la península Ibèrica

Uns petits objectes circulars de plom trobats al jaciment d'El Monastil resolen un enigma que té l'origen en el segle XIX

VICENTE G. OLAYA

En el segle VI, l'emperador Justinià va establir l'obligació de guardar pesos de l'Estat a les esglésies principals de cada ciutat. Allà, els comerciants havien de demostrar que els pesos que feien servir en les transaccions econòmiques es corresponien amb els oficials. «Les esglésies», explica Antonio Manuel Poveda, professor universitari d'Història antiga i director del Museu Arqueològic d'Elda, «funcionaven com a garants perquè els compradors de metalls preciosos no fossin enganyats i perquè les monedes es corresponguessin amb el seu valor real. Si les operacions eren fraudulent, l'ingrés per impostos era menor.» I així, el monestir d'El Monastil va funcionar com a seu administrativa i fiscal bizantina per ordre de l'emperador.

La investigació ha durat gairebé 25 anys [...]. S'havien trobat moltes pistes d'aquest temps, però no hi havia res de concloent. Ara, els resultats de les últimes investigacions sí que ho són: el que s'havia identificat com un jaciment romà o visigòtic a la part més elevada d'un turó dels afores d'Elda ha resultat ser una basílica bizantina, la primera desenterrada a Espanya.

La primera persona que va assenyalar la presència de possibles restes del monestir va ser l'arxiver municipal Lamberto Amat el 1873, però no en va poder datar la construcció. [...]

Pesos bizantins trobats a l'església d'El Monastil.

Ara, a més del conjunt de pesos amb inscripcions en grec, en les últimes excavacions [...] s'ha trobat una gran base octogonal de columna, típica de l'arquitectura bizantina i única fins avui a tota la Península. També una capseta

El Monastil «és un jaciment molt important per il·lustrar una fase excepcional i difícil de conèixer a Espanya».

cilíndrica d'ivori [...] on es guardaven les hòsties sagrades litúrgiques. [...]

A més, s'han documentat materials ceràmics nord-africans, orientals i locals, que proporcionen dates de la segona meitat del segle VI, la mateixa cronologia que té una petita necròpolis localitzada a uns 200 metres, quan el 1991 es construïa la via de servei de l'autovia A-31.

Aleshores es van desenterrar deu sepulcres amb setze cossos, quatre dels quals portaven anells gravats amb la lletra sigma i un amb una creu grega. «Teníem molts elements individuals, però no teníem res que ens confirmés amb total seguretat que es tractava d'un monestir bizantí», assenyalava el professor.

Poveda destaca que, després del descobriment dels pesos, no hi ha cap dubte: es tracta d'una «església bizantina que pertany a un monestir grecooriental, amb arquitectura i mobiliari de factura, i naturalesa bizantines». Tot això converteix El Monastil en un jaciment arqueològic únic i «molt important per il·lustrar una fase excepcional i difícil de conèixer a Espanya». [...]

Font: *El País*, 18-I-2020 (Adaptació).

**Grup Promotor
Santillana**